

til Kirker, til offentlige Stiftelser, til Grevskaber, Baronier, Stamhuse og Fideicommisser, og forsaavidt disse Papirer komme her til at substituere, hvad Tienden hidtil har været, saa vil der aldeles ikke være Grund til at befrygte, at de skulle komme paa Pengemarkedet, naar de udgjøre endeel af det, som hører til et Lehn eller Stamhuus, og jeg seer derfor slet ikke den Fare, som Fleertallet af Udvalget har seet; thi disse Summer af Tiendeverlaget udgjøre næsten de $\frac{2}{3}$, og der bliver da kun en halv Snees Millioner tilbage, som gives til Private. Nu vil dog vel Ingen troe, at alle disse Papirer komme paa Pengemarkedet; thi de private Mand, som eie Tiender, ere for Størstedelen velhavende Mand, og der er vistnok saaledes ingen Grund til at befrygte, at de ville stille sig af med et saa sikkert og godt Papir. Om man nu ogsaa kunde antage, at i en Mennekealder vilde Halvparten af dem, eller omtrent 5 Millioner komme paa Pengemarkedet, saa troer jeg dog ikke, at det vil have Noget at betyde, naar der i samme Tid bliver borttaget 5 pCts.-Obligationer til et Beløb af 16 til 18 Millioner; thi saameget udgjør Præstetienden. Det vilde da være næsten alle de 5 pCts.-Obligationer, som fortiden saa haardt betyngte Pengemarkedet, og naar de blive borttagne, da troer jeg, at det vil gavne Pengemarkedet langt mere, end naar et mindre Antal $3\frac{1}{2}$ pCts.-Obligationer komme derhen. Forsaavidt man har indvendt, at Administrationen vilde være for besværlig og forviklet, da maa jeg dog dertil bemærke, at Opkrævningen af en Afgift som den, Tiendegjælden vil udgjøre, vil være ligesaa simpel for Amtstuerne som Opkrævningen af den, Gammelskatten fortiden udgjør. Det er en Stat, der forvolder allermindst Uleilighed, da den er for hvert Aar lige stor. Det kommer kun an paa første Gang at udregne, hvor Meget der hviler paa de tiendeplygtige Eiendomme; naar det er gjort, saa er Opkrævning deraf ligesaa simpel og forbunden med ligesaa liden Uleilighed som Opkrævningen af Gammelskatten. Forsaavidt der er foreslaaet, at der skulde tilskydes til Geistligheden $\frac{1}{4}$ Procent mere som Bederlag for Tienden, end til de private Tiendeieere, da grunder dette sig dert, at de private

Tiendeieere vinde ved at faae en Afløsningssum, som langt overstiger, hvad Tienden koster i Handel og Wandel. Det er en Kjendsgjerning, der stadfastes fra alle Kanter af Landet, at Ingen kjøber Tiender, medmindre de kunne have idetmindste 5 a 6 Procent af deres Penge. Skulde vi capitalisere Tienden derefter, nemlig efter hvad den koster i Handel og Wandel, saa maatte vi komme til at tage det 16dobbelte Beløb; thi det er yderst sjældent, at man i den senere Tid kjøber Tiender anderledes end til det 16dobbelte Beløb. Der lader sig paavise Kjendsgjerninger fra alle Landets Egne i de senere Aar, der stadfæste dette, og det er vel et stort Spørgsmaal, om Grundlovens § 87 ikke er fyldestgjort, naar der bliver givet Tiendeieerne et Papir, der paa Pengemarkedet ikke blot koster ligesaa meget, men endog noget mere, end Tienden ved offentlig Auction paa nogen Maade kan koste. Naar jeg, ved at følge Landbocommissionen i at tage de sidste 25 Aar og udfinde Middelsprisen af Tienden, igjen tog det 25dobbelte Beløb deraf for at udfinde Tiendens Værdi, kom jeg til et Tal, der stillede sig over 30 pCt. høiere, end hvad Tienden koster i Handel og Wandel. Det vil kunne bekræftes ved de omhyggelige Undersøgelser i alle Egne af Landet. Jeg har søgt at modificere det ved at sætte Renten til kun $3\frac{1}{2}$ pCt.; men jeg troer ogsaa, at det Bederlag, som Tiendeieeren paa denne Maade faaer, er mere, end han ligefrem efter Grundlovens § 87 kunde fordre; thi i vor Lovgivning er jo det lagt til Grund, at en Tings Værdi skal bestemmes efter hvad den koster i Handel og Wandel, hvilket fremgaaer f. Ex. af Frdn. af 7de Juni 1827 om Taxationer. Forøvrigt falder det Bederlag, der saaledes kommer Tiendeieeren tilgode, meget nær sammen med det af Landbocommissionen foreslaaede, ja meget nærmere, end man ved en flygtig Betragtning seer; thi Landbocommissionen havde en Arrække for Die, der falder 2 Aar længere tilbage, idet den nemlig begyndte med Aaret 1824; men Aarene 1824 og 1825 ere de, der have de allerlaveste Kornpriser i dette Aarhundrede. Ved nu at optage dem istedetfor de 2 sidste Aar af den mig foreslaaede Arrække, nedfattes Tiendens Værdi